

**LIETUVOS BANKAS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2026-04-07 Nr. 429-106
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2025 m. spalio 27 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu buvo apgadintas pareiškėjos automobilis „VOLVO XC60“, valst. Nr. (duomenys neskelbtini), (toliau – automobilis). Pareiškėja apie žalą informavo eismo įvykį sukėlusio asmens transporto priemonių valdytojo civilinę atsakomybę apdraudusį draudiką, šis transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo (toliau – TPVCAPD) sutarties pagrindu pradėjo žalos bylos administravimą. Pareiškėja draudikui pateikė eismo įvykio nuotraukas.

2025 m. lapkričio 1 d. pareiškėjos atstovas draudikui papildomai pateikė automobilio vidaus bei pažeidimų nuotraukas.

Draudikas įvertino gautas automobilio nuotraukas, fiksuotus (matomus) sugadinimus ir nustatė, kad automobilio remontas ekonomiškai netikslingas, įkėlė automobilio liekanų pardavimo skelbimą į aukcioną bei įvertino automobilio rinkos vertę iki įvykio – 10 200 Eur.

2025 m. lapkričio 6 d. draudikas, gavęs aukciono pasiūlymą, nustatė, kad automobilio liekanų vertė – 3 997 Eur. Atsižvelgiant į tai, apskaičiuota pareiškėjai mokėtina draudimo išmoka – 6 203 Eur (skirtumas tarp automobilio rinkos ir liekanų vertės).

2025 m. lapkričio 6 d. pareiškėjos atstovas nurodė draudikui, kad nesutinka su nustatyta automobilio rinkos verte, tačiau pateikė prašymą išmokėti 6 203 Eur neginčytiną draudimo išmoką pareiškėjai. Draudikas buvo informuotas, kad pareiškėja kreipsis į nepriklausomą turto vertintoją dėl automobilio rinkos vertės nustatymo.

2025 m. gruodžio 15 d. pareiškėja draudikui pateikė pretenziją, kuria nesutiko su draudiko apskaičiuota automobilio rinkos verte, UAB „Asistavita“ transporto priemonės vertinimo ataskaitą Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – Vertinimo ataskaita) bei reikalavimą draudimo išmoką apskaičiuoti, vadovaujantis Vertinimo ataskaitoje nustatyta automobilio rinkos verte.

2026 m. sausio 2 d. draudikas pateikė atsakymą į pareiškėjos pretenziją, nurodydamas, kad neturi pagrindo vadovautis Vertinimo ataskaitoje nustatyta automobilio rinkos verte.

Draudikui pareiškėjos pretenzijos netenkinus, pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką, prašydama išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėja draudikui kėlė reikalavimą draudimo išmoką apskaičiuoti, vadovaujantis Vertinimo ataskaitoje nurodyta automobilio rinkos verte¹, išmokėti papildomą 770 Eur draudimo išmoką (skirtumą tarp draudiko nustatytos ir Vertinimo ataskaitoje nurodytos automobilio rinkos vertės) bei atlyginti nepriklausomo vertintojo paslaugų išlaidas – 230 Eur.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Jame draudikas nurodė, kad draudiko nustatyta automobilio rinkos vertė ir taikyta vertinimo metodika yra objektyvesnė ir labiau pagrįsta nei Vertinimo ataskaitoje. Draudiko nuomone, Vertinimo ataskaitoje automobilio rinkos vertė nustatyta remiantis tik trimis palyginamaisiais objektais, kurie turi esminių techninių ir komplektacinių skirtumų ir kitų reikšmingų neatitikimų (skirtumų nuo pareiškėjo automobilio), darančių tiesioginę įtaką transporto priemonės rinkos vertei.

¹ Vertinimo ataskaitoje nustatyta automobilio rinkos vertė – 10 200 Eur.

Draudiko vertinimu, nėra pagrindo pareiškėjai atlyginti nepriklausomo vertintojo paslaugų išlaidų, nes draudimo išmoka buvo apskaičiuota ir išmokėta, neatsižvelgiant į šį vertinimą. Vertinimo ataskaita neturėjo įtakos draudiko sprendimui dėl automobiliiui padarytos žalos dydžio ir draudikas visiškai nesivadovavo Vertinimo ataskaitoje pateiktais duomenimis.

Draudikas nurodė, kad surinko pakankamai duomenų ir pagrįstai apskaičiavo draudimo išmokos, atlyginančios pareiškėjos dėl eismo įvykio patirtą žalą, dydį, todėl prašė pareiškėjos reikalavimus atmesti kaip nepagrįstus.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau - Ginčų nagrinėjimo taisyklės) 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių nesutarimas kilo dėl: 1) draudiko nustatytos automobilio rinkos vertės ir apskaičiuotos draudimo išmokos dydžio; 2) draudiko atsisakymo atlyginti 230 Eur už nepriklausomo turto vertintojo paslaugas.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti, ar draudikas: 1) tinkamai nustatė ir pagrindė apskaičiuotos automobilio rinkos vertės ir draudimo išmokos dydžius; 2) pagrįstai atsisakė atlyginti 230 Eur už nepriklausomo vertintojo paslaugas.

1. Dėl draudiko nustatytos automobilio rinkos vertės ir apskaičiuotos draudimo išmokos dydžio pagrįstumo

TPVCAPD reguliuojamas TPVCAPD įstatymo (toliau - TPVCAPDĮ) ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis.

TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudimo išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. Pagal TPVCAPD sutartį, kaip nuostolių draudimo sutartį, mokama draudimo išmoka yra skirta atlyginti žalą, per eismo įvykį padarytą asmeniui, turtui ir neturtinei žalai, taip pat nuostoliams, atsiradusiems kaip eismo įvykio padarinys, kompensuoti (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 2 ir 5 dalys). TPVCAPD tikslas - garantuoti dėl šiuo draudimu apdraustos transporto priemonės poveikio eismo įvykio metu nukentėjusių ir patyrusių žalą trečiųjų asmenų nuostolių atlyginimą įstatyme ir sutartyje nustatytos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo suma, taip pat užtikrinti transporto priemonę naudojančių valdytojų turtinius interesus, susijusius su civiline atsakomybe, kilusia naudojant šiuo draudimu apdraustą transporto priemonę.

Šiuo atveju tarp šalių nėra ginčo, kad įvyko draudžiamasis įvykis, tačiau pareiškėja teigia, kad draudikas neteisingai apskaičiavo automobilio rinkos vertę.

Pareiškėja nesutikimą su draudiko nustatyta automobilio rinkos verte iš esmės grindžia aplinkybe, kad draudiko atsakingas ekspertas neapžiūrėjo automobilio, neparengė automobilio defektų akto, transporto priemonė buvo įvertinta tik iš nuotraukų. Pažymėtina, kad pareiškėja neginčijo nei draudiko vertintų automobilių techninių savybių, nei komplektacijos atitikties pareiškėjos automobilio komplektacijai, nei kitų duomenų, kurių pagrindu buvo nustatyta pareiškėjos automobilio vidutinė rinkos kaina. Pareiškėja neginčija ir draudiko nustatytos automobilio liekanų vertės.

Nesutikdamas su pareiškėjos pateiktais duomenimis, draudikas nurodo, kad jo apskaičiuota draudimo išmoka atitinka teisės aktų nuostatas, todėl draudikas neturi pareigos pareiškėjai išmokėti papildomos draudimo išmokos.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, o TPVCAPDĮ 17 straipsnyje nurodytais atvejais - Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Šią nuostatą atkartoja Eismo

įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių² (toliau – Taisyklės) 13 punktą.

Taisyklių 14 punkte nustatyta, kad žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio. Turtas laikomas sunaikintu, kai jį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Turtą remontuoti ekonomiškai netikslinga, jeigu būtinos remonto išlaidos yra lygios 75 procentams turto rinkos vertės iki eismo įvykio arba didesnės.

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio draudimo išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumą, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Kartu pažymėtina tai, kad draudimo išmokos mokėjimas transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties pagrindu yra susijęs su apdraustos transporto priemonės valdytojų civiline atsakomybe, todėl, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo. Žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalą, būtų iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, o kai nustatomas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita³.

Vertinamų ginčo aplinkybių kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys į kasacinio teismo išaiškinimą, kad, kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos (nuostolių) dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoką, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos taisyklė – šalys turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti⁴.

Pažymėtina, kad TPVCAPDĮ ir Taisyklių nuostatos automobilio rinkos vertės apskaičiavimo nereglamentuoja, tačiau iš bylos duomenų matyti, kad draudikas, apskaičiuodamas draudimo išmoką, vadovavosi ir Turto ir verslo vertinimo metodikos⁵ 56, 57 ir 61 punktais. Turto ir verslo vertinimo metodikos 56 ir 57 punktuose yra nurodyta: „Lyginamuoju metodu nustatoma turto rinkos vertė“ (56 punktą); „Lyginamojo metodo esmė – vertinamo turto palyginimas su analogišku arba panašiu turtu, kurių sandorių kainos yra žinomos turto vertintojui“ (57 punktą). Turto ir verslo vertinimo metodikos 58.1 papunktyje numatyta, kad taikant lyginamąjį metodą surenkama informacija apie ne mažiau kaip 3 per paskutinius dvylika mėnesių įvykusių analogiško arba panašaus turto sandorių kainas, o 61 punkte nurodyta, kad, nesant informacijos apie 58.1 papunktyje nustatytą sandorių kainas, naudojama informacija apie analogiško arba panašaus turto pasiūlos kainas.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, nustatydamas automobilio rinkos vertę, rėmėsi šešiais automobilių, esančių rinkoje vertinimo dieną, pardavimo pasiūlymais, kurie techniniais parametrais ir komplektacija maksimaliai atitinka pareiškėjos automobilį.

Vertinimo ataskaitoje automobilio rinkos vertė nustatyta, remiantis trimis palyginamaisiais objektais, kurie, draudiko teigimu, turi esminių techninių ir komplektacinių skirtumų ir kitų reikšmingų neatitikimų (skirtumų nuo pareiškėjos automobilio), darančių tiesioginę įtaką nustatamai transporto priemonės rinkos vertei.

Pirmasis vertintojo naudojamas palyginamasis objektas yra su automatine pavarų dėže, nors pareiškėjos automobilis yra su mechanine pavarų dėže. Antro Vertinimo ataskaitoje naudoto palyginamojo objekto amžius neatitinka pareiškėjos automobilio amžiaus.⁶ Trečiasis naudotas

² Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018.

⁵ Patvirtintos 2012 m. balandžio 27 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu Nr. 1K-159 „Dėl turto ir verslo vertinimo metodikos patvirtinimo“.

⁶ Draudikas pažymėjo, kad rinkos pasiūloje yra pakankamai analogiškų gamybos metų automobilių pardavimo pasiūlymų, atitinkančių pareiškėjos automobilio technines savybes.

palyginamasis objektas taip pat su automatine pavarų dėže, su panoraminiu stoglangiu⁷ ir net 201 956 km mažesne rida nei pareiškėjos automobilis.

Atsižvelgiant į tai, sutiktina su draudiko argumentu, kad Vertinimo ataskaitoje naudoti palyginamieji objektai neatitinka reikšmingų pareiškėjos automobilio techninių savybių.

Atsilepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas pažymėjo, kad tokie vertintojo pasirinktų palyginamųjų objektų bruožai, kaip panoraminis stogas, automatinė pavarų dėžė, mažesnė rida, neabejotinai daro įtaką bendrai automobilio kainai. Be to, draudikas Lietuvos bankui pateikė UAB „CV Group“ („carVertical“⁸) duomenis, iš kurių matyti, kad pareiškėjos automobilio rida yra daug didesnė už analogiškų automobilių vidurkį (daugiau nei 100 tūkstančių kilometrų), o tai reiškia didesnę automobilio susidėvėjimą ir mažesnę nei vidutinę kainą.

Papildomai pažymėtina, kad draudikas Lietuvos bankui pateikė palyginamųjų objektų, kuriais vadovaujantis buvo apskaičiuota pareiškėjos automobilio rinkos vertė, skelbimų duomenis bei atlikto automobilio rinkos vertinimo duomenis.

Draudiko pateiktais duomenimis, galutinė automobilio vidutinė rinkos vertė (10 200 Eur) buvo nustatyta įvertinant automobilių technines savybes, pagaminimo metus, ridą, kėbulo tipą bei lyginamųjų objektų kainas. Vertinama transporto priemonė – 2015 m. gamybos „VOLVO XC60“ universalas su dyzeliniu varikliu (133 kW), mechanine pavarų dėže ir 354 956 km faktine rida.

Kaip minėta, draudiko vertinimas atliktas, taikant lyginamųjų objektų metodą, parenkant šešias gana panašias transporto priemones. Visi palyginamieji objektai yra to paties modelio, 2015 m. gamybos. Šie automobiliai vertinami kaip pakankamai artimi pagal techninius ir funkcinis parametrus, todėl iš esmės tinkami naudoti rinkos vertei nustatyti.

Palyginamųjų automobilių siūlomos kainos svyravo nuo 10 850 Eur iki 14 700 Eur, o ridų intervalas – nuo 281 000 iki 173 000 km. Kadangi vertinama transporto priemonė turi didesnę ridą nei lyginamųjų objektų vidurkis, rinkos vertei taikytas ridos korekcijos koeficientas.

Lietuvos banko vertinimu, draudiko automobilio rinkos vertės apskaičiavimo metodas atitinka teisės aktuose įtvirtintas automobilio rinkos vertės nustatymo taisykles. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes ir vadovaujantis turto vertinimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis, darytina išvada, kad žalos dydžio nustatymo prerogatyvą turintis draudikas, apskaičiuodamas automobilio rinkos vertę, vadovavosi teisės aktuose įtvirtintais reikalavimais, pagrįstai įvertino lyginamų gana panašių transporto priemonių sandorių kainas, apskaičiavo vidutinę pareiškėjos automobilio rinkos kainą ir jos pagrindu apskaičiavo galutinę draudimo išmoką. Atsižvelgiant į rinkos situaciją, lyginamųjų objektų skaičių ir analizę, techninius automobilio parametrus ir nustatytą ridos koregavimo poveikį, sutiktina, kad draudikas pagrindė apskaičiuotą automobilio „VOLVO XC60“ (2015 m.) vidutinę rinkos vertę – 10 200 Eur.

Sistemiškai ir lingvistiškai vertinant teisės aktų ir teismų praktikos nuostatas, svarbu pažymėti, kad nagrinėjamu atveju draudikas neturi pareigos pareiškėjai pateikti analogiškų automobilių vertinimo. Pagal minėtas teisės aktų nuostatas, jeigu transporto priemonė yra laikoma sunaikinta, tai draudikas privalo pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką, kuri nustatoma pagal *sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio*.

Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėja nepateikė jokių objektyvių duomenų ar paaiškinimų, kurie pagrįstų, kad draudiko parinkti palyginamieji objektai yra netinkami, iš esmės skiriasi nuo eismo įvykio metu apgadinto pareiškėjos automobilio, t. y. pareiškėjos automobilio įranga yra speciali ir turi esminės įtakos automobilio kainai.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas per eismo įvykį patirtos žalos nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl turėtų būti vertinama atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek pareiškėjos pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi didesnę įrodomąją galią nei kiti įrodymai, ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau minėta, turto vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, ji turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles. Manytina, kad šiuo atveju pareiškėja objektyviais duomenimis nepaneigė draudiko nustatytos automobilio rinkos kainos teisingumo.

⁷ Kurio pareiškėjos automobilis neturi.

⁸ „carVertical“ – transporto priemonių istorijos patikros paslaugas teikianti įmonė.

Įvertinus draudiko paaiškinimus ir Vertinimo ataskaitoje pateiktą automobilio rinkos vertės skaičiavimą, darytina išvada, kad draudikas nurodo nesivadovavęs Vertinimo ataskaita, nes joje apskaičiuotą automobilio rinkos vertės skirtumą iš esmės lėmė tai, kad nepriklausomas vertintojas naudojo netinkamai parinktus palyginamuosius objektus. Įvertinus pateiktus duomenis, sutiktina su draudiku, kad jo atliktas vertinimas buvo tiek platesnis vertintų objektų prasme (skaičiumi), tiek patys vertinti objektai buvo panašesni į pareiškėjos automobilį.

Kaip minėta, pareiškėja savo reikalavimą draudikui grindžia ir aplinkybe, kad draudiko ekspertai neatvyko apžiūrėti automobilio, vertinimą atliko tik iš pateiktų nuotraukų.

Vertinant šiuos pareiškėjos teiginius, sutiktina su draudiko argumentu, kad nuodugni automobilio apžiūra paprastai gali būti tikslinga, esant dideliame remonto mastui (esant daug skirtingų sugadinimų, deformacijų), vertinant remonto darbų kainą. Šiuo atveju iš pateiktų duomenų draudikas nustatė, kad eismo įvykio metu buvo pažeistos pagrindinės automobilio konstrukcijos, todėl remonto darbų tiksli sąmata nebuvo reikalinga, pakako duomenų nustatyti, kad automobilio remonto kaina viršys 75 procentus jo vertės.

Nustatant automobilio rinkos vertę, yra vertinami pagrindiniai automobilio duomenys (variklio tūris, pavarų dėžė, kuro tipas, komplektacija, salonas, rida, automobilio amžius). Šiems duomenims nustatyti ir įvertinti draudikui pakanka automobilio identifikacinio VIN numerio (pagal jį galima patikrinti tikslią komplektaciją, sudėtį), automobilio techninio paso, automobilio bendrų kėbulo ir vidaus nuotraukų. Taigi, darytina išvada, kad draudikui visiškai pakako turimų duomenų, siekiant įvertinti pareiškėjos automobilio duomenis bei jo faktinę būklę. Sutiktina su draudiko nurodoma aplinkybe, kad automobilio apžiūra nebuvo tikslinga ir nebūtų suteikusi jokios reikšmingos papildomos informacijos, reikalingos teisingam žalos įvertinimui ir draudimo išmokos apskaičiavimui.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad atsakingas draudikas nedelsdamas, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nukentėjusio trečiojo asmens rašytinio pranešimo apie eismo įvykį gavimo dienos, privalo apžiūrėti sugadintą ar sunaikintą turtą, surašyti transporto priemonės apžiūros ataskaitą ir nukentėjusio asmens prašymu pateikti jam ataskaitą susipažinti. Turto apžiūra gali būti vykdoma ir nuotoliniu būdu pagal pateiktus turto sugadinimą ar sunaikinimą įrodančius dokumentus, nuotraukas ir (arba) vaizdo įrašus, jeigu tai pakankama, kad būtų tinkamai užfiksuotas padarytas turto sugadinimas ar sunaikinimas. Tokiu atveju žalos dydis nustatomas, vadovaujantis pateiktais dokumentais, nuotraukomis ir (arba) vaizdo įrašais.

Taigi, teisės aktai nenustato pareigos atsakingam draudikui žalos transporto priemonei dydį vertinti tik realiai (faktiškai) apžiūrint transporto priemonę. Atkreiptinas dėmesys, kad automobilių apgadinimų vertinimas pagal pateiktas nuotraukas praktikoje yra plačiai taikomas draudimo bendrovių ir savaime nelaikytinas netinkamu automobilio apžiūros būdu, svarbu, kad būtų užfiksuoti visi matomi apgadinimai.

Įvertinus visas nustatytas aplinkybes, taikytinus teisės aktus ir pateiktų įrodymų visumą, darytina išvada, kad draudikas automobilio rinkos vertę apskaičiavo teisėtai, pagrįstai ir laikydamasis galiojančių teisės aktų reikalavimų bei visiško nuostolių atlyginimo principo. Draudikas tinkamai taikė transporto priemonės sunaikinimo atveju taikytiną žalos nustatymo metodiką, pagrįstai įvertino palyginamųjų transporto priemonių sandorių kainas, techninius automobilio duomenis, ridą ir rinkos situaciją, o nustatyta automobilio vidutinė rinkos vertė – 10 200 Eur – laikytina pagrįsta. Todėl konstatuotina, kad draudiko apskaičiuotas draudimo išmokos dydis yra teisėtas ir pagrįstas.

2. Dėl vertinimo išlaidų atlyginimo

Pareiškėja Lietuvos banko prašė įpareigoti draudiką atlyginti 230 Eur už nepriklausomo turto vertintojo samdymą ir Vertinimo ataskaitos parengimą.

Vadovaujantis CK 6.38 straipsnyje įtvirtintais prievolių vykdymo principais, prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai ir nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nurodymų nėra, vadovaujantis protingumo kriterijais. Jeigu vienai iš šalių prievolės vykdymas kartu yra ir profesinė veikla, ši šalis turi vykdyti prievolę taip pat pagal tai profesinei veiklai taikomus reikalavimus. Kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperotis).

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas. Tai reiškia, kad įstatyme būtent draudikui numatyta prievolė nustatyti padarytos žalos dydį. TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje taip pat nurodyta, kad nukentėjęs

trečiasis asmuo turi teisę savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo.

Vis dėlto, vadovaujantis minėtais prievolių vykdymo principais, Lietuvos banko nuomone, šios išlaidos turi būti atlygintos tuomet, jei jas nukentėjęs asmuo patiria įrodinėdamas žalos dydį, o draudikas, vadovaudamasis pateikta turto vertinimo ataskaita, pakartotinai įvertina apskaičiuotą draudimo išmoką ir, pripažindamas tai, kad draudimo išmoka buvo neteisingai apskaičiuota, išmoka draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal vertinimo ataskaitoje nurodytus duomenis.

Kaip minėta, pareiškėja su draudiko apskaičiuota suma nesutiko ir kreipėsi į turto vertintoją. Tačiau byloje nėra duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėja prieš tai būtų pateikęs draudikui pretenziją dėl galimai neteisingai nustatyto nuostolių dydžio. Todėl negalima teigti, kad pareiškėja, kilus ginčui dėl nuostolių dydžio, būtų pakankamai bendradarbiavusi su draudiku arba tiesiogiai su draudiku sprendusi ginčą dėl nuostolių dydžio (t. y. pareiškėja netinkamai vykdė bendradarbiavimo pareigą). Taigi, pareiškėja prašomas atlyginti nepriklausomo vertintojo samdymo ir Vertinimo ataskaitos rengimo išlaidas patyrė ne dėl draudiko neveikimo, o dėl pačios pareiškėjos nebendradarbiavimo su draudiku bei sprendimo veikti savo rizika, prisiimant vertintojo paslaugų išlaidas.

Iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, išanalizavęs gautą Vertinimo ataskaitą, su ja nesutiko, nes Vertinimo ataskaitoje vertinti palyginamieji objektai turėjo esminių techninių ir komplektacinių skirtumų ir kitų reikšmingų neatitikimų, darančių tiesioginę įtaką transporto priemonės rinkos vertei.

Taigi, draudimo išmoka buvo apskaičiuota ir išmokėta neatsižvelgiant į Vertinimo ataskaitoje pateiktus duomenis. Nepriklausomo eksperto išvada neturėjo jokios įtakos draudiko sprendimui dėl transporto priemonei padarytos žalos dydžio ir draudikas visiškai nesivadovavo minėtoje ataskaitoje pateiktais duomenimis ir išvadomis.

Įvertinus minėtas aplinkybes, darytina išvada, kad draudikui šiuo konkrečiu atveju nekilo pareiga atlyginti pareiškėjai 230 Eur už vertintojo paslaugas, nes pareiškėja į turto vertintoją kreipėsi nebendradarbiaudama su draudiku, savo iniciatyva, tam nesant objektyvios būtinybės ir poreikio.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis